

Asia: VN/33602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annetun lain sekä työeläkelakien muuttamisesta

Taustatiedot

Onko vastaaja:

Muu järjestö

Lausunnonantajan virallinen nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Suomen Kuntaliitto ry

Sairausvakuutuslakia koskevat ehdotukset

Lausuntonne sairausvakuutuslakia koskeviin ehdotuksiin:

Lakiesitysluonnoksessa sairauspäivärahan edellytyksenä olevaa kokoaikatyön määrittelyä ehdotetaan muutettavaksi siten, että kokoaikatyöllä tarkoitetaan pääsääntöisesti työtä, jossa säännöllinen työaika on vähintään 30 tuntia viikossa. Lisäksi ehdotetaan, että osa-aikaisen työn aloittaminen jo sairauspäivärahan omavastuuajalla ei olisi esteenä omavastuuajan kulumiselle ja osasairauspäivärahan saamiselle. Myös osasairauspäivärahan enimmäisaikaa ehdotetaan pidennettäväksi 150 arkipäivään. Me Kuntaliitossa pidämme lakiesitysluonnoksessa ehdotettuja osasairauspäivärahaan kohdistuvia muutosehdotuksia tärkeinä sekä oikeansuuntaisina toimenpiteinä ja kannatamme ehdotettuja muutoksia. Yhdymme kuitenkin Kunta- ja hyvinvointialuetyönantajat KT:n lausunnossaan ehdottamaan muutosesitykseen työtuntien vähimmäismäärän sääntelyn täsmentämisestä varsinaisessa säännöstekstissä.

Lisäksi jäimme pohtimaan, voisiko osasairauspäivärahaa joustavoittaa vielä tätäkin ehdotusta enemmän siten, että mahdollisimman pienikynnyksinen, esim. yhden työpäivän mittainen, työhön palaaminen ja toisaalta työssä kiinni pysyminen, olisi mahdollista. Lisäksi toimeenpanossa tulee edelleen kiinnittää huomiota siihen, ettei osasairauspäivärahakausi jää ainoaksi toimenpiteeksi, vaan että se nivoutuu yhteen mahdollisen muun tarvittavan kuntoutuksen kanssa. Samoin nyt ehdotettujen muutosten vaikutuksia sekä osasairauspäivärahan käytön muutoksia tulee seurata tarkasti. Erityistä huomiota tulee kiinnittää nykyiseen naisten selkeään yliedustukseen

osasairauspäivärahan käytössä ja pyrkiä tasa-arvoistamaan ja toisaalta löytämään syitä nykyiselle sukupuolittuneelle kohdistumiselle.

Esitysluonnoksessa sairausvakuutuslain vanhempainpäivärahasäännökseen ehdotetaan tehtäväksi hyvinvointialueiden perustamisesta aiheutuva muutos. Vanhempainpäivärahan maksamisen estävänä ansiotyönä ei ehdotuksen mukaan pidettäisi hyvinvointialueen luottamustehtävän hoitamista. Sairausvakuutuslaissa on jo vastaava säännös kunnallisia luottamustoimia koskien. Meillä ei ole huomauttamista ehdotettuun muutokseen, vaan pidämme sitä kannatettavana.

Toteamme kuitenkin samalla, että sairausvakuutuslain sääntely tulisi sekä kunnallisten että hyvinvointialueiden luottamustehtävien hoitamisen osalta saattaa ajan tasalle ja yksiselitteisiksi myös sairauspäivärahan maksamisen osalta. Vaikuttaa siltä, että Kansaneläkelaitoksen tulkinnoissa kunnallisten luottamustehtävien hoidossa, joissa ei ole kyse täysi- tai osapäiväisestä luottamustehtävien hoidosta, on ollut tulkintahäilyvyyttä sen osalta, kuka voi luottavaisin mielin jatkaa luottamustoimensa hoitamista sairauspäivärahakaudellaan ja kuka ei. Tiedossamme on, että varsinaisen työtehtävän laatu voi vaikuttaa siihen, voidaanko sairauspäivärahaa edelleen maksaa vai tulkitaan sairauspäivärahan maksamisen edellytyksien poistuneen luottamustoimen hoitamisen vuoksi. Esimerkiksi siis henkilön, joka työskentelee toimistotehtävissä, kunnallisen luottamustoimen hoitamisen vaikutusta sairauspäiväraha-oikeuteen tulkitaisiin eri tavoin kuin jos kyse on jonkin suorittavan työn tekemisestä. Näin ei luonnollisestikaan pitäisi olla, vaan luottamustoimen hoitaminen tulee olla yhdenvertaisesti mahdollista työtehtävien laadusta huolimatta, kuten myös vanhempainrahan osalta on säädetty.

Muut mahdolliset kommentit:

-

Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia koskevat ehdotukset

Lausuntonne Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annettua lakia koskeviin ehdotuksiin:

Pidämme kuntoutuksen vastuiden selkeytykseen liittyvää 6 §:ään tehtyä muutosehdotusta kannatettavana. On hyvä, että ammatillisen kuntoutuksen kuntoutusvastuun kohdistumista työeläkelaitoksen ja Kansaneläkelaitoksen välillä selkeytetään ja nopeutetaan. Kannatamme myös sitä, että jatkossa työterveyshuoltolain perusteella järjestettävän kuntoutuksen osalta kuntoutusrahan maksaminen on yksiselitteisempää kuin aiemmin.

Lisäksi pidämme todella tärkeinä muutosehdotuksia, jotka kohdistuvat Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksien maksamiseen ja joiden arvioimme merkittävästi parantavan kuntoutukseen osallistumisen kannustavuutta sekä taloudellista ennakoitavuutta. Kun Kansaneläkelaitoksen järjestämän kuntoutuksen odotus- ja väliajoilta sekä myös tietyissä tilanteissa joustopäiviltä on mahdollista maksaa kuntoutusrahaa, paranevat kuntoutukseen hakeutujan mahdollisuudet ennakoida talouttaan ja näin hänen motivoitumisensa kuntoutusprosessiin helpottuu ja kuntoutuksen osallistumisesta tulee taloudellisesti turvallisempaa. Pidämme myös etuuden takautuvaan hakemiseen ehdotettuja muutoksia hyvinä.

Me Kuntaliitossa kannatamme sinänsä myös sitä, että toimeentulotuki lisätään niiden etuuksien piiriin, jotka mahdollistavat kuntoutusrahan maksamisen ilman omavastuu-aikaa. Jäimme kuitenkin

pohtimaan, mitä nyt esitysluonnoksessa ehdotetulla 27 §:n sanamuodolla on ehdotettu säädettäväksi ja mitä toisaalta on tarkoitettu säädettäväksi? Tarkoitetaanko todella säädettäväksi, kuten nyt näyttäisi ehdotetun, että mikäli henkilö saa mitä tahansa toimeentulotuen lajia (perus-, täydentävä, ehkäisevä toimeentulotuki), minkä tahansa verran välittömästi ennen kuntoutusrahapäättöksen toimeenpanon alkamista, että hänellä ei ole omavastuu-aikaa? Vai onko tarkoitus säätää siitä, että myös esimerkiksi pienituloisen tai tuloton/perusturvaan oikeutensa kokonaan tai tilapäisesti menettänyt henkilö tai vaikkapa sairausvakuutuksen odotusajalla oleva henkilö yms. olisi oikeutettu välittömään kuntoutusraho-oikeuteen? Lisäksi huomautamme, että toimeentulotuki on kotitalouskohtainen sosiaalihuollon tukimuoto, mikä myös jää nyt ehdotetussa sääntelymuodossa huomioimatta.

Näkemyksemme mukaan pykälän nyt ehdotettua sanamuotoa ja perusteluja tulee vielä merkittävästi täsmentää, jotta olisi yksiselitteistä, keneen kaikkiin toimeentulotuen eri lajien saajista ja toimeentulotukea saavan kotitalouden jäsenistä uusi oikeus kohdistuu.

Muut mahdolliset kommentit:

-

Työeläkelainsäädäntöä koskevat muutosehdotukset

Lausuntonne työeläkelainsäädäntöä koskevista ehdotuksista

Ehdotukset ovat Kuntoutuskomitean suositusten mukaiset, eikä meillä Kuntaliitossa ole niihin huomautettavaa. Nykyinen työelämään vakiintumisen harkintakriteeri on aina ollut melko monitulkintainen ja on hyvää, että sitä pyritään nyt yksinkertaistamaan ja selkeyttämään, jotta kuntoutusvastuu selviäisi entistä nopeammin. Muutoksen vaikutuksia tulee kuitenkin seurata tarkkaan ja tältä pohjalta arvioida, miten työeläkekuntoutuksen piiriin kuuluvien henkilöiden joukko mahdollisesti suurenee tai pienenee. Myös muilta osin ehdotukset selkeyttävät ja tehostavat toimeenpanoa.

Muut mahdolliset kommentit:

-

Muut huomiot ja kommentit

Muut huomiot ja kommentit

Toivomme, että ehdotuksen taloudelliset arviot esitettäisiin vielä taulukkomuotoisina siten, että suoraan olisi nähtävissä mihin ja kenen vastuulla oleviin kokonaisuuksiin/rahoitusvastuisiin muutokset kohdistuvat. Nyt tekstimuotoisesti tehdystä arviosta tätä ei pysty hahmottamaan, eikä muutosten kokonaisvaikutuksia arvioimaan.

Vogt Ellen
Suomen Kuntaliitto ry

